

**ÇOK KATMANLI DOĞAL VE KÜLTÜREL BİR YAŞAM KORİDORU OLARAK
BALAVCA DERESİ VE YAKIN ÇEVRESİ FİKİR PROJESİ YARIŞMASI
JÜRİ DEĞERLENDİRMESİ RAPORU**

25.03.2024 - 27.03.2024

İKİNCİ ELEME (25.03.2024)

İkinci elemelerde 20 proje üzerinden değerlendirme yapılmış; 02, 06, 09, 11, 13 sıra numaralı 5 proje oybirliği ile elenmiş; 15 proje üçüncü tura geçmiştir. Elenen projeler ile ilgili değerlendirmeler aşağıda yer almaktadır:

02 sıra numaralı proje

Proje, şartnamedeki beklentileri karşılamaması sebebiyle oy birliğiyle elenmiştir. Projede üst ölçek ve ekolojik bağlama dair öneri yapılmaması, Balavca Deresi'nin formuna fazlasıyla müdahale edilmesi eleştirilmiştir. Ayrıca projede yarışma alanına özgü önerilerin eksik olduğu; alt ölçekteki tasarımların gelişmediği düşünülmüştür.

06 sıra numaralı proje

Proje oy birliğiyle elenmiştir. Projenin üst ölçek ve ekolojik havza ölçeğindeki yaklaşımları zayıf görülmüştür. Odak alan çözümlerinin yeterince gelişmemesi eleştirilmiştir. Projede yarışma konusu olan Balavca Deresi için detaylı çözüm önerilerinin sunulmadığı düşünülmüştür.

09 sıra numaralı proje

Proje oy birliğiyle elenmiştir. Projenin bölge ve kent ölçeğindeki önerileri yetersiz bulunmuştur. Balavca Deresi yakın çevresi ve şartnamede belirtilen 10 alan ile ilişkisini gösteren 1/1000 ölçekli planın yarışma beklentilerini karşılamadığı görülmüştür. Şartnamede 1/200 ölçekte verilmesi beklenen ardışık kesitlerin ölçekleri hatalıdır.

11 sıra numaralı proje

Proje oy birliğiyle elenmiştir. Yarışma konusu olan Balavca Deresi ve yakın çevresine ilişkin üst ve alt ölçekteki önerilerin yeterince detaylandırılmadığı düşünülmüştür. Projenn derenin kentin farklı karakter alanları ile kurduğu ilişkiler doğrultusunda farklılaşan öneriler sunmadığı, dere kesitine yönelik önerilerin yetersiz olduğu değerlendirilmiştir.

13 sıra numaralı proje

Proje oy birliğiyle elenmiştir. Projenin üst ölçek analizleri yetersiz bulunmuş, kentsel ölçekteki önerilerinin yeterince geliştirilmemiş ve Balavca Deresi'nin ekolojik öneminin göz önünde bulundurulmamış olması eleştirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ ELEME (26.03.2024)

Üçüncü elemde 15 proje üzerinden değerlendirme yapılmış; 07, 12, 14, 16, 17, 18, 20 sıra numaralı 7 proje elenmiş; 8 proje sıralama turuna geçmiştir. Elenen projeler ile ilgili değerlendirmeler aşağıda yer almaktadır:

07 sıra numaralı proje

Proje oy birliğiyle elenmiştir. Projenin kentin farklı katmanlarına ilişkin farkındalığı, “şiraze” kavramsallaştırması ve kentsel ölçekte bağlayıcı bir unsur önerisi olumlu bulunmuştur. Diğer yandan kavramsal yaklaşımın mekâna yansımaları ve 3. boyutta önerdiği bağlayıcı elemanın ürettiği yeni alt mekanlar eleştirilmiştir. Bu elemanın kentle kurduğu ilişkilerin rastlantısal kaldığı düşünülmüştür.

12 sıra numaralı proje

Proje oy birliğiyle elenmiştir. Projede dereye mevcut sınırları içinde minimal müdahaleler önerilmiş, bu çerçevede tarihi odaklar ve izlerin ön planda tutulmuş olması olumlu bulunmuştur. Ancak projenin, kent, kent katmanları ve dere ilişkisine önemli bir katkısı sınırlı bulunmuştur. Dere kesitine, yer yer, daha da kısıtlayıcı öneriler getirilmiş olması olumsuz karşılanmıştır.

14 sıra numaralı proje

Proje oy çokluğuyla elenmiştir (Aslıhan Demirtaş , Ata Turak ve Barış Ekmekçi'nin karşı oyları ile). Projenin Milas'ın tarihi değerlerini önceleyen yaklaşımı, üst ölçek kararları ve ulaşım sistemine ilişkin önerileri başarılı bulunmuştur. Öte yandan yarışmanın ana konusu olan Balavca Deresi'nin bu çerçevede ele alınmış biçiminin yeterince detaylandırılmaması, kent içindeki farklı karakter bölgelerine göre farklılaşmayan mekânsal önerileri ve ekolojisine ilişkin net bir yaklaşım ortaya konulmaması olumsuz bulunmuştur.

16 sıra numaralı proje

Proje oy birliğiyle elenmiştir. Projenin konuyu kültürel ve ekolojik bir perspektiften ele alması, üst ölçekteki yaklaşımları ve alt ölçekte detaylı çalışmaları olumlu bulunmuştur. Diğer yandan, Balavca Deresi ve kent ilişkisinin nasıl kurulacağına dair kapsamlı bir öneri geliştirmemiş olması ciddi bir eksiklik olarak görülmüştür.

17 sıra numaralı proje

Proje oy birliğiyle elenmiştir. Projede üst ölçekte tariflenen ekolojik ilkeler ve yeşil alan sürekliliği olumlu bulunmuş ancak 1/1000 ölçekli proje önerisine bu yaklaşımın yansıtılmaması eleştirilmiştir. Proje tarihsel referanslarla yola çıkmış olmakla birlikte bu referansların mekânsal yorumları indirgeyici bulunmuştur.

18 sıra numaralı proje

Proje oy çokluğuyla elenmiştir (Güliz Bilgin Altınöz ve Zeynep Eraydın'ın karşı oyları ile). Projenin özellikle üst ölçekli ve havza temelli yaklaşımları, çevresel, sosyokültürel ve ekonomik bağlam analizleri ve buna yönelik ortaya koyduğu hedefler gelişmiş ve değerli bulunmuştur. Öte yandan, derenin sadece yakın çevresi içinde ele alınması ve kentle kurduğu ilişkinin yeterince kapsamlı gözetilmemiş olması eleştirilmiştir.

20 sıra numaralı proje

Proje oy çokluğuyla elenmiştir (Güliz Bilgin Altınöz, Koray Velibeyoğlu ve Özgün Özçakır'ın karşı oyları ile). Projede üst ölçek yaklaşım, xyz eksenleri üzerinden yapılan tartışma ve kestiler üzerinden geliştirilen mekânsal öneriler değerli bulunmuştur. Öte yandan, üst ve alt ölçekteki yaklaşımların 1/1000 ölçek önerisine yansımaması ve dere-kent ilişkisinin ele alınış biçiminin detaylandırılmamış olması eleştirilmiştir.

SIRALAMA (26.03.2024)

04 sıra numaralı proje oy birliğiyle 1. Ödüle;

Projenin farklı kullanıcı gruplarının gereksinimlerini göz önünde bulunduran sosyo-ekolojik duyarlılığı olumlu bulunmuştur.

Projede Balavca Deresi ile kentsel mekân arasında süreklilik aranmış; bunu kurarken mekânsal bir dil kurgulanmış ve bunun çeşitli varyasyonları kullanılarak örüntü oluşturulmuştur. Projenin kıyı tipolojileri ile bir sistem oluşturması olumlu görülmüştür. Bu sistem, esnek ve bütüncül kentsel kurgulara imkân vermektedir.

Projenin Milas'ın farklı dönemlerini temsil eden miras alanlarına yönelik duyarlılığı olumlu bulunmuştur. Odak alanlarda kamusal kullanım önerileri güçlüdür. Proje bu önerilere ilişkin gerçekçi kesit çözümleri sunmaktadır.

Projenin dere ekosisteminde oluşturmaya çalıştığı peyzaj kurgusu biyoçeşitlilik ve peyzaj önerileri açısından başarılı bulunmuştur. Derenin yağışlı ve kurak dönemlerine göre alternatif çözümler sunulması olumludur. Projede, Milas'ın yöre iklimasına uygun gerçekçi türler önerilmekle birlikte önerilen bazı ağaç türleri (Quercus robur, Liquidamber styraciflua, Bambusa oldhamii) yöre iklimine uygun görülmemiştir.

Proje Sodra Dağı'ndan dereye suyun sürekliliği ve dere-kent bütünleşmesi ile ilgili öneriler sunmakla birlikte, havza ve bölge ölçeğindeki değerlendirmeleri bakımından eksiktir.

Projede Milas kentinin önemli anı mekanlarından olan Atapark ve Tabakhane Meydanı'nına yönelik sunulan önerilerin, yerin bağlamını ve tarihsel anlamını yeterince göz önünde bulundurmamış olması

jüri tarafından eleştirilmiştir. Ayrıca proje kapsamında önerilen küçük mimari birimler güçlü bulunmamıştır.

Proje, Balavca Deresi'nin ekolojik, ekonomik, kentsel-kamusal ve kültürel bağlam ilişkilerini kurgulayış biçimiyle oy birliğiyle 1.lik Ödülü'ne layık görülmüştür.

10 sıra numaralı proje oy çokluğuyla 2. Ödüle (A. Güliz Bilgin Altınöz ve Özgün Özçakır'ın karşı oyları ile)

Proje bütüncül bir vizyon çerçevesinde zamansal ve mekânsal olarak belirli etaplar halinde başarılı bir şekilde kurgulanmıştır.

Projenin kurduğu kavramsal çerçeve ve bunun tasarıma aktarılış biçimi başarılı görülmüştür. Milas'ın tarımsal pratiğini dere ve çevresine taşıyarak, kent içinde üretken bir peyzaj oluşturma çabası olumlu bulunmuştur. Dereyi bu üretken peyzaj için bir jeneratör olarak gören, bunu turistik ve gündelik ihtiyaçlar ile içi içe örerek yansıtan kamusal alan sistemi başarılı bulunmuştur.

Dere profilini doğal durumuna getirmeye yönelik yaklaşımı olumludur. Dereyle bütünleşen kamusal kullanım önerileri başarılıdır.

Karia yolu ile Balavca Deresi'nin fiziksel ve görsel ilişkisini yeniden kurma çabası olumlu bulunmuştur. Afet duyarlılığı ve arkeolojik katmana yönelik hassasiyeti olumlu bulunmakla birlikte, güneyde kentsel sit alanının çeperinde yer alan Erken Cumhuriyet Dönemi konut dokusunu ve peyzajını Kral Yolu ile ilişkili bir Arkeopark yapmak amacıyla kaldırma fikri olumsuz bulunmuştur. Ayrıca Balavca Deresi ile Kral yolu arasındaki ilişkiyi kurmak üzere güneyde kentsel dokudaki boşaltma kararları fazla müdahaleci bulunmuştur.

Projede yeşil altyapı stratejisi olumlu olmakla birlikte, fauna ve flora ile ilişkin öneriler bulunmaması projenin zayıf yanlarındanadır.

03 sıra numaralı proje oy çokluğuyla 3. Ödüle (A. Güliz Bilgin Altınöz ve Zeynep Eraydın'ın karşı oyları ile)

Projenin iklim değişikliği sürecine ilişkin duyarlılığı, su havzasına yönelik bütüncül üst ölçekli analizleri ve analitik yaklaşımları sonucunda ortaya koyduğu projeksiyonlar yenilikçi ve başarılı bulunmuştur. Afet ve iklim duyarlılığı güçlüdür. Hidrolojik analizleri ve bilimsel yöntemlere dayanan anlatısı jüri tarafından takdir edilmiştir. Su yönetimine dair havza ölçeğindeki hassas yaklaşımını, doğa-kent geçişliliği içinde tanımlayarak oluşturduğu bütüncül anlayış takdir edilmiştir. Senaryolar taşkın dönemlerine ilişkin olmakla birlikte, kurak dönemlere yönelik sürdürülebilir senaryolar eksiktir. Flora tasarımları sulak alanlardaki kesitlerle sınırlı tutulmuştur.

Projenin sunduğu vizyon ve geliştirmiş olduğu alternatif yaklaşımlar değerli olmakla birlikte, seçmiş olduğu alternatif doğrultusunda Milas'ın çok katmanlı kültürel mirasının, kentsel dokusunun ve yaşam

pratiğinin projede göz ardı edilmesi olumsuz bulunmuştur. Seçilen senaryo doğrultusunda farklı kültürel katmanların varlığının nasıl devam ettirileceğine dair bir öneri bulunmamaktadır. Farklı karakter bölgelerine dair tavırda farklılaşma yoktur. Kesitlerdeki anlatı yer yer planlarla örtüşmemekte, kentsel dokuyla ilişkiyi göstermemektedir.

08 sıra numaralı proje oy birliğiyle 1. Mansiyon ödülüne

Projenin kavramsal çerçevesi ve müdahale matrisi jüri tarafından takdir edilmiştir. Ayrıca, minimum müdahaleler ile Balavca Deresi'ni ve kenti iyileştirme çabası olumlu bulunmuştur. Üst ölçekli analizleri yeterince gelişmemiştir. Kent boşluklarının tespiti, karakter bölgelerine göre müdahale kararlarını üretmesi ve kullanımına yönelik incelikli tavrı takdir edilmiştir. Kuramsal çerçevenin tasarıma yer yer yansımaması ve tasarım dilinin yeterince gelişmemesi eleştirilmiştir. Dere kesitine yönelik flora tasarımı ve senaryosu bulunmamaktadır. Projenin tamamlanmamış kısımları dikkat çekmiştir.

15 sıra numaralı proje oy çokluğuyla 2. Mansiyona (Ata Turak'ın karşı oyu ile)

Projede farklı ölçeklerde geliştirilen politika, strateji ve eylemler, mevcut kentsel doku ile bütünleşen öneriler, kültürel katmanlara yönelik duyarlılık ve bunun kesitlere yansımaları olumlu bulunmuştur. Kamusal alanların gece kullanımına yönelik hassasiyeti takdir edilmiştir. Dere ile ilgili önerilerin kısıtlı kalması olumsuz bulunmuştur. Tasarımların yerel bağlam ve kültürel miras alanlarıyla kurduğu ilişki başarılıdır. Peyzaja yönelik ekosistem önerileri olgunlaşmamıştır. Kavramsal çerçeve olumlu bulunmakla birlikte, kavramsal çerçevenin tasarıma yansımaları yeterli düzeyde değildir.

05 sıra numaralı proje oy çokluğuyla 3. Mansiyona (Aslıhan Demirtaş ve Koray Velibeyoğlu'nun karşı oyu)

Projenin "atlas" ifadesi ile tematik izlekler oluşturması, havza ve kent ölçeğindeki irdelemeleri ve analizleri tutarlı ve sürekli bir biçimde dere ve yakın çevresine yansıtması başarılıdır. Ekoloji, kültürel miras ve kamusal alanlara yönelik önerilerini bütünleştirme çabası değerlidir. Kesitler detaylı çözülmüştür. Peyzaj kararları bölge yapısıyla uyumludur. Karia yoluyla ilgili tanımlarda hatalar mevcuttur. Odak alanlara ilişkin getirdiği öneriler yeterince olgunlaşmamıştır. Dere kenarı yaya sirkülasyonunun sürekliliğini kaybetmesi olumsuzdur.

19 sıra numaralı proje oy çokluğu ile 4. Mansiyona (Zeynep Eraydın ve Barış Ekmekçi'nin karşı oyları)

Projenin UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesine girme hedefiyle geliştirdiği tutarlı yaklaşım değerli görülmüş; bu bağlamda farklı ölçeklerde stratejiler önermesi olumlu bulunmuştur. Ancak kent ölçeğindeki miras alanlarına yönelik kararlar ve öneriler ile Balavca Deresi'ne yönelik öneriler arasında yeterince ilişki kurulamamıştır. Kavramsal yaklaşımların alt ölçekte mekâna yansımaları tutarlı

bulunmamış, bu ölçeklerdeki önerilerin yere özgü olmaması eleştirilmiştir. Flora ile ilgili bir öneri geliştirilmemesi olumsuz bulunmuştur.

21 sıra numaralı proje oy çokluğuyla 5. Mansiyona (Özgün Özçakır'ın karşı oyu)

Projede Milas'ın tarihi ve kültürel mirası ile doğal çevresi arasındaki ilişki "kültürel ekoloji" kavramı üzerinden tartışılarak en az müdahale ile etkili bir sonuca ulaşılması hedeflenmiştir; bu yaklaşım olumlu görülmüştür. Kentin farklı katmanlarına referans veren "deneyimlenebilir hikâye" kurgusu ilgi çekici bulunmuştur; ancak bu deneyimin büyük ölçüde "avlu"lar üzerinden mekansallaştırılması yetersiz görülmüştür. Buna ek olarak dere, derenin ekolojik önemi ve dere-kent ilişkisine dair önerilerin yeterince detaylandırılmamış olması eleştirilmiştir. Florayla ilgili bir öneri geliştirilmemesi olumsuz bulunmuştur.

A. Güliz Bilgin Altınöz
Asli Jüri Üyesi – Jüri Başkanı

Aslıhan Demirtaş
Asli Jüri Üyesi

Ata Turak
Asli Jüri Üyesi

Barış Ekmekçi
Asli Jüri Üyesi

Koray Velibeyoğlu
Asli Jüri Üyesi

Özgün Özçakır
Asli Jüri Üyesi

Zeynep Eraydın
Asli Jüri Üyesi

Ayşegül Altınörs Çırak
Yedek Jüri Üyesi

Gizem Deniz Güneri Söğüt
Yedek Jüri Üyesi

İsa Eren Akbıyık
Yedek Jüri Üyesi

Merve Çalışkan
Yedek Jüri Üyesi

Muhammed Tokat
Danışman Jüri Üyesi

Ernur Öztekin
Danışman Jüri Üyesi

Seydihan Çamur
Danışman Jüri Üyesi

Ayşegül Keskin
Danışman Jüri Üyesi

Tolga Ay
Danışman Jüri Üyesi

Hasan Yavuz
Danışman Jüri Üyesi

İlker Kalender
Danışman Jüri Üyesi